

การกระทบยอดธนาคาร และ บัญชีเดี่ยว

(Bank Reconciliation and Accounting for Single Entry)

ไพสรณ์ สูงสมบัติ
ดารารัตน์ สุขแก้ว

105.-

การกระทบยอดธนาคารและบัญชีเดี่ยว

(Bank Reconciliation and Accounting for Single Entry)

กลุ่มอาชีพการเงินและบัญชี

ISBN 978-616-495-357-4

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2569

จำนวนที่พิมพ์ 3,000 เล่ม

เรียบเรียงโดย

ไพสรณ์ สูงสมบัติ

ดารารัตน์ สุขแก้ว

จัดพิมพ์และจัดจำหน่าย โดย...

วัง อักษร

บริษัท วังอักษร จำกัด

69/3 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

โทร. 0-2472-3293-4 Mobile 08-8585-1521

e-Mail : wangaksorn9@gmail.com

Facebook : สำนักพิมพ์ วังอักษร

www.wangaksorn.com

Line ID : wangaksorn

บริษัท วังอักษร จำกัด ขอสงวนลิขสิทธิ์

ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และตามพระราชบัญญัติ
ลิขสิทธิ์เพิ่มเติม พ.ศ. 2565 ห้ามมิให้ทำการคัดลอก ดัดแปลง แก้ไขเนื้อหา
หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนไม่ว่ารูปแบบใด ชื่อและเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ
ที่อ้างอิงในหนังสือฉบับนี้เป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย
ของเจ้าของแต่ละราย บริษัทฯ มิได้อ้างความเป็นเจ้าของแต่อย่างใด

ตารางกำหนดการจัดการเรียนรู้
วิชา การกระทบยอดธนาคารและบัญชีเดี่ยว
(Bank Reconciliation and Accounting for Single Entry)

ครั้งที่	รายการ		จำนวนชั่วโมง		
	บทเรียนที่	ปฏิบัติ/ประยุกต์ใช้	ท	ป	รวม
1 - 4	บทเรียนที่ 1 งบประมาณยอดธนาคาร	แบบฝึกปฏิบัติ ข้อ 1.1 ถึง ข้อ 1.15 แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 - 2	8	8	16
5 - 9	บทเรียนที่ 2 การคำนวณยอดซื้อ และยอดขายในระบบบัญชีเดี่ยว	แบบฝึกปฏิบัติ ข้อ 2.1 ถึง ข้อ 2.6 แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 - 2	10	10	20
10 - 14	บทเรียนที่ 3 การคำนวณสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ	แบบฝึกปฏิบัติ ข้อ 3.1 ถึง ข้อ 3.12 แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 - 2	10	10	20
15 - 17	บทเรียนที่ 4 การคำนวณกำไรขาดทุน โดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้น	แบบฝึกปฏิบัติ ข้อ 4.1 ถึง ข้อ 4.9 แบบฝึกหัด ตอนที่ 1 - 2	6	6	12
18	ประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ระดับรายวิชา		2	2	4
รวม			36	36	72

คำนำ

บริษัท วังอักษร จำกัด ได้จัดทำหนังสือวิชา **การกระทบยอดธนาคารและบัญชีเดี่ยว (Bank Reconciliation and Accounting for Single Entry)** เพื่อใช้บูรณาการและประกอบการเรียนการสอน ตามหลักสูตรอาชีวศึกษา (สอศ.) หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) หลักสูตรอุดมศึกษา และผู้สนใจในการพัฒนาการเรียนรู้และทักษะ

หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ แบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกหัดคู่ขนาน มีจุดประสงค์ในการยกระดับผู้เรียนให้เรียนทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และการประยุกต์ใช้ได้จริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยในการทำงาน เพื่อสร้างสมรรถนะตามความต้องการของสถานประกอบการ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 4 บทเรียน คือ **บทเรียนที่ 1 งบกระทบยอดธนาคาร บทเรียนที่ 2 การคำนวณยอดซื้อและยอดขายในระบบบัญชีเดี่ยว บทเรียนที่ 3 การคำนวณสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ และบทเรียนที่ 4 การคำนวณกำไรขาดทุนโดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้น**

หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาที่ทันสมัย ตามแผนการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) อาชีพผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี ระดับ 3 หน่วยสมรรถนะ 01032 ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร

ไพสรณ์ สูงสมบัติ
ดารารัตน์ สุขแก้ว

สารบัญ

บทเรียนที่

1

งบทระทบยอคณาคาร

1

1.1 ใบแจ้งยอดเงินฝากและสาเหตุที่ยอดเงินธนาคารผิดพลาด	2
1.2 วิธีทำงบทระทบยอคณาคาร	6
1.3 เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร	13
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 1	19
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 1	33

บทเรียนที่

2

การคำนวณยอดซื้อและยอดขายในระบบบัญชีเดี่ยว

36

2.1 ลักษณะของระบบบัญชีเดี่ยว	37
2.2 การคำนวณยอดขาย	38
2.3 การคำนวณยอดซื้อ	53
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 2	67
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 2	70

บทเรียนที่

3

การคำนวณสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของเจ้าของ

73

3.1 การจัดทำงบการเงิน	74
3.2 การคำนวณรายได้อื่น ๆ	83
3.3 การคำนวณค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	85
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 3	107
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 3	118

บทเรียนที่

4

การคำนวณกำไรขาดทุนโดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้น

120

4.1 การคำนวณอัตรากำไรขั้นต้น	121
4.2 ข้อบกพร่องของระบบบัญชีเดี่ยว	130
แบบฝึกปฏิบัติบทเรียนที่ 4	132
แบบฝึกหัดบทเรียนที่ 4	138

บรรณานุกรม

141

งบทระทบยอคธนาการ

หัวข้อหลัก

- 1.1 ใบแจ้งยอดเงินฝากและสาเหตุที่ยอดเงินธนาคารผิดพลาด
- 1.2 วิธีทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร
- 1.3 เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร

ผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน

ทำงบกระทบยอดเงินฝากจากข้อมูลในสมุดบัญชีเงินฝากธนาคารของกิจการได้ถูกต้อง ด้วยความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ และซื่อสัตย์ต่อหน้าที่

แนวคิดหลัก

งบกระทบยอดเงินฝากเป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางการเงินระหว่างกิจการกับธนาคาร โดยเปรียบเทียบกับใบแจ้งยอดจากธนาคาร เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและช่วยป้องกันความผิดพลาดในการจัดทำบัญชี

สมรรถนะการเรียนรู้

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับการจัดทำงบกระทบยอดเงินฝาก
2. ตรวจสอบความถูกต้องของยอดเงินฝากและปรับปรุงบัญชีที่เกี่ยวข้องตามหลักบัญชีเดียว

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ขั้นตอน และวัตถุประสงค์ของการจัดทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคารได้
2. มีทักษะการจัดทำงบกระทบยอดเงินฝากจากข้อมูลในบัญชีกิจการและใบแจ้งยอดธนาคารได้
3. ประยุกต์ใช้การจัดทำงบกระทบยอดในการปฏิบัติงานบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีความรอบคอบและซื่อสัตย์ในการทำงบกระทบยอดเงินฝากและเงินเบิกเกินบัญชีที่ถูกต้อง

เนื้อหาสาระ

ในกระบวนการจัดทำบัญชีของกิจการ การควบคุมยอดเงินฝากธนาคารเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากยอดเงินที่แสดงในบัญชีของกิจการและในใบแจ้งยอดจากธนาคารอาจไม่ตรงกัน เนื่องจากมีรายการค้าง เช่น เช็คยังไม่ขึ้นเงิน ดอกเบี้ยธนาคาร หรือค่าธรรมเนียมที่ยังไม่ได้บันทึก เพื่อให้กิจการสามารถควบคุมยอดเงินฝากได้อย่างถูกต้องจึงต้องมีการจัดทำ “งบกระทบยอดเงินฝาก”

1.1) ใบแจ้งยอดเงินฝากและสาเหตุที่ยอดเงินธนาคารผิดพลาด

1.1.1 ลักษณะและรายละเอียดในใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร (Bank Statement) หมายถึง เอกสารรายงานของธนาคารที่จัดส่งมาให้กิจการเจ้าของบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวัน เพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรายการฝาก ถอน การหักบัญชีด้วยเช็ค รายการเช็คคืน การหักค่าธรรมเนียม การหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และสรุปยอดคงเหลือของเงินฝากบัญชีดังกล่าวระหว่างเดือนที่ผ่านมา

ตัวอย่างใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

รายการเดินบัญชีเงินฝากกระแสรายวัน 往来账户对账单 STATEMENT OF CURRENT DEPOSIT				ธนาคารกสิกรไทย KASIKORN BANK			
หน้า 1/1 (0067)							
ชื่อ บจก. ที่อยู่ 16/3 ถ. อรุณอมรินทร์ ต. วัดอรุณ อ. บางกอกใหญ่ จ. กทม. 10600				สาขาเจ้าของบัญชี 0067 สาขาโพธิ์สามต้น เลขที่บัญชีเงินฝาก 002-x-xxxx1-5			
วัน เดือน ปี	รายการ	เลขที่เช็ค	ถอนเงิน/ฝากเงิน	ยอดคงเหลือ	รหัส สาขา/ ช่องทาง	ผู้ทำ รายการ	เวลาวันที่ ทำรายการ
30-12-2019	ยอดยกมา			288,920.13			
04-01-2020	หักบัญชีด้วยเช็คเฉลี่ยร้ง	12256781	107,968.00	180,952.13	0811	CCS00041	213055
16-01-2020	หักบัญชีด้วยเช็คเฉลี่ยร้ง	12256765	20,168.40	160,783.73	0811	CCS00041	212854
18-01-2020	ฝากเงินสด		60,000.00	220,783.73	0067	K0690156	120133
18-01-2020	ฝากด้วยเช็คธนาคาร/โอน		13,147.00	233,930.73	0067	K0690156	120542
20-01-2020	หักบัญชีด้วยเช็คเฉลี่ยร้ง	12256774	73,147.90	160,782.83	0811	CCS00041	212715
24-01-2020	หักบัญชีด้วยเช็ค	03538880	30,000.00	130,782.83	0055	CCS00041	174437
25-01-2020	ฝากด้วยเช็คธนาคาร/โอน		562,000.00	692,782.83	0923	KCB08105	112241
25-01-2020	หักบัญชีด้วยเช็คเฉลี่ยร้ง	12256763	56,490.86	636,291.97	0811	CCS00041	211923
25-01-2020	หักบัญชีด้วยเช็คเฉลี่ยร้ง	12256773	505,040.00	131,251.97	0811	CCS00041	211923
	ยอดยกไป			131,251.97			
	รวมรายการด้านถอนเงิน = 6 รายการ		792,815.16				
	รวมรายการด้านฝากเงิน = 3 รายการ		635,147.00				

รายละเอียดในใบแจ้งยอดเงินฝากกระแสรายวันของธนาคาร มีดังต่อไปนี้ คือ

1. บรรทัดแรกของใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร จะเป็นยอดคงเหลือยกมาของเงินฝากต้นเดือนจากตัวอย่าง มียอดเงินฝากธนาคารคงเหลือยกมา 288,920.13 บาท
2. บรรทัดที่สอง เป็นรายการถอนเงินหรือหักบัญชีตามเช็คเลขที่ 12256781 จำนวนเงิน 107,968.00 วันที่ 04-01-2020 คือ วันที่ 4 เดือนมกราคม ปี ค.ศ. 2020 ตรงกับ พ.ศ. 2563 ทำให้มียอดคงเหลือ 180,952.13 บาท
3. บรรทัดที่สาม เป็นรายการถอนเงินหรือหักบัญชีตามเช็คเลขที่ 12256765 จำนวนเงิน 20,168.40 วันที่ 16-01-2020 คือ วันที่ 16 เดือนมกราคม ปี ค.ศ. 2020 ตรงกับ พ.ศ. 2563 ทำให้มียอดคงเหลือ 160,783.73 บาท
4. บรรทัดที่สี่ เป็นรายการนำเงินสดฝากเข้าบัญชี จำนวนเงิน 60,000.00 วันที่ 18-01-2020 คือ วันที่ 18 เดือนมกราคม ปี ค.ศ. 2020 ตรงกับ พ.ศ. 2563 ทำให้มียอดคงเหลือ 220,783.73 บาท
5. รายการในใบแจ้งยอดเงินฝากกระแสรายวันจะดำเนินไปตามรายการจริงจนบรรทัดสุดท้ายของเดือน จะแสดงยอดยกไป ณ วันสิ้นเดือน คือ 131,251.97 บาท

ใบแจ้งยอดเงินฝากกระแสรายวันจะบันทึกรายการที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ 1 ถึงวันสุดท้ายของเดือน โดยสรุป 2 บรรทัดสุดท้าย เป็นรายการตลอดทั้งเดือนว่า มีรายการด้านถอนเงินและรายการด้านฝากเงิน จากบัญชีรวมทั้งสิ้นกี่รายการ เป็นยอดเงินจำนวนเท่าไร จากเอกสารตัวอย่าง มีรายการด้านถอนเงินในเดือนมกราคมจากบัญชี 6 รายการ เป็นเงิน 792,815.16 บาท ซึ่งเกิดจากกิจการส่งจ่ายเงินด้วยเช็ค ส่วนรายการสรุปทางด้านฝากเงิน ในเดือนมกราคมจากบัญชี 3 รายการ เป็นเงินทั้งสิ้น 635,147.00 บาท ยอดเงินฝากธนาคารคงเหลือ ณ วันสิ้นเดือน ตามใบแจ้งยอดเงินฝากกระแสรายวัน (ตามข้อ 5) เป็นยอดที่กิจการจะต้องนำไปพิสูจน์ว่าถูกต้องตรงกับยอดเงินฝากธนาคารตามสมุดบัญชีของกิจการว่ามียอดตรงกันหรือไม่ หากยอดไม่ตรงกันจะต้องค้นหาสาเหตุข้อแตกต่างที่เกิดขึ้นว่าเพราะเหตุใด เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้นเพราะเหตุใด ต้องทำการปรับปรุงรายการอย่างไร

1.1.2 สาเหตุที่ยอดเงินธนาคารผิดพลาด

สาเหตุที่ทำให้ยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการกับยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากบัญชีกระแสรายวันไม่เท่ากัน มีดังนี้

1. สาเหตุที่เกิดจากกิจการบันทึกการเพิ่มหรือลดเงินฝากธนาคารฝ่ายเดียว

1.1 รายการที่กิจการเพิ่มยอดเงินฝากธนาคาร เช่น กิจการนำเงินสดหรือเช็คฝากธนาคาร เวลาปิดบัญชีสิ้นเดือน ซึ่งกิจการบันทึกบัญชีแล้ว แต่ธนาคารยังไม่ได้บันทึกบัญชีให้ โดยจะบันทึกบัญชีให้ในเดือนถัดไป จึงทำให้ยอดเงินฝากไม่ปรากฏในใบแจ้งยอดธนาคารที่ส่งให้ รายการนี้เรียกว่า **“เงินฝากระหว่างทาง”** กรณีนี้ยอดเงินฝากธนาคารในสมุดบัญชีของกิจการจะสูงกว่ายอดเงินฝากตามใบแจ้งยอดธนาคาร

1.2 รายการที่กิจการลดยอดบัญชีเงินฝากธนาคารแล้วแต่ธนาคารยังไม่ได้ลดยอด เพราะเช็คที่กิจการส่งจ่ายไปแล้วนั้น แต่ผู้รับเช็คยังไม่ได้นำไปขึ้นเงินจากธนาคารรายการนี้ เรียกว่า **เช็คค้างจ่าย** กรณีนี้ยอดเงินฝากธนาคารในสมุดบัญชีของกิจการจะต่ำกว่ายอดเงินฝากใบแจ้งยอดธนาคาร

2. สาเหตุที่เกิดจากธนาคารบันทึกรายการเพิ่มยอดหรือลดยอดเงินฝากเพียงฝ่ายเดียว

2.1 รายการที่ธนาคารบันทึกเพิ่มยอดบัญชีเงินฝากกระแสรายวันเพียงฝ่ายเดียว กรณีนี้ทำให้ยอดเงินฝากธนาคารของกิจการต่ำกว่ายอดเงินฝากตามใบแจ้งยอดธนาคาร เช่น

1) ธนาคารเรียกเก็บเงินตามตั๋วเงินให้กิจการได้ และบันทึกเพิ่มยอดในบัญชีกระแสรายวันแล้ว แต่กิจการยังไม่ทราบ

2) ดอกเบี้ยเงินฝาก (ดอกเบี้ยรับ) คือ กิจการมียอดเงินฝากที่ธนาคาร เมื่อธนาคารคิดดอกเบี้ยให้แก่กิจการธนาคารจะเพิ่มยอดบัญชีเงินฝากของกิจการแล้วแต่กิจการยังไม่ทราบ

2.2 รายการที่ธนาคารบันทึกลดยอดหรือหักยอดเงินฝากกระแสรายวันของธนาคารเพียงฝ่ายเดียว แต่กิจการยังไม่ได้บันทึกลดยอด กรณีนี้ยอดเงินฝากธนาคารในสมุดบัญชีของกิจการสูงกว่ายอดเงินฝากตามใบแจ้งยอดธนาคาร ได้แก่

1) ค่าธรรมเนียมธนาคารคือค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่ธนาคารคิดจากกิจการ เช่น ค่าธรรมเนียมในการโอนเงินค่าธรรมเนียมในการเรียกเก็บเงิน เมื่อธนาคารคิดค่าธรรมเนียมก็จะหักบัญชีเงินฝากของกิจการโดยยังไม่ได้แจ้งให้กิจการทราบ

2) เช็คคืนหรือเช็คขาดความเชื่อถือ เช็คที่กิจการได้รับมาและได้นำฝากธนาคารเรียบร้อยแล้ว โดยที่กิจการและธนาคารได้บันทึกเพิ่มยอดในบัญชีทั้งสองฝ่ายแล้ว ต่อมาธนาคารได้เรียกเก็บเงินแต่ปรากฏว่าเก็บเงินไม่ได้ ธนาคารก็จะลดยอดบัญชีเงินฝากของกิจการและกิจการจะทราบก็ต่อเมื่อได้รับใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

3) กิจการให้ธนาคารเป็นผู้จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แทนกิจการ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ เมื่อเกิดค่าใช้จ่ายดังกล่าวขึ้นธนาคารจะหักบัญชีเงินฝากของกิจการ กิจการจะทราบก็ต่อเมื่อได้รับใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

3. รายการที่กิจการหรือธนาคารบันทึกรายการผิดพลาด

3.1 ความผิดพลาดของธนาคาร เช่น เพิ่มยอดเงินฝากให้กิจการโดยการนำเงินฝากของลูกค้ารายอื่นมาเพิ่มบัญชีเงินฝากของกิจการ ซึ่งทำให้บัญชีเงินฝากของกิจการสูงหรือต่ำไป

3.2 ความผิดพลาดของกิจการ เช่น กิจการบันทึกรายการจ่ายเช็คในบัญชีเงินฝากธนาคารด้วยจำนวนเงินที่ผิด กรณีนี้จะทำให้ยอดเงินฝากธนาคารของกิจการสูงหรือต่ำไป

ตารางที่ 1.1 สรุปสาเหตุที่ทำให้ยอดบัญชีเงินฝากธนาคารตามใบแจ้งยอดและกิจการไม่ตรงกัน

ลำดับ	รายการ	เหตุผล	การแก้ไขเพื่อแสดงยอดคงเหลือที่ถูกต้อง
1.	เงินฝากระหว่างทาง	เงินที่กิจการนำเช็คฝากแล้ว แต่ธนาคารยังไม่ได้ลงบัญชีให้อาจเกิดจากฝากเลยเวลารับเช็คหรือรอการ Clearing ซึ่งทำให้ธนาคารลงบัญชีให้ในวันถัดไป	บวก ด้านธนาคาร (+ ธ)
2.	เช็คค้างจ่าย (Outstanding Cheque)	เช็คที่ผู้รับถือไว้ยังไม่ได้นำไปเบิก ภายใน 6 เดือนจากวันที่ในเช็ค	หัก ด้านธนาคาร (- ธ)
3.	กิจการนำเงินฝากจำนวนหนึ่ง แต่ธนาคารลงเป็นอีกจำนวนหนึ่ง อาจสูงหรือต่ำไป	ยอดเงินฝากธนาคารตามสมุดบัญชีของกิจการกับใบแจ้งยอดอาจคลาดเคลื่อนไป เช่น กิจการลง บ/ช ฝาก 86,000 บาท แต่ธนาคารบันทึกให้เพียง 68,000 บาท	บวก/หัก ด้านธนาคาร (+ / - ธ)
4.	กิจการสั่งจ่ายเช็คจำนวนหนึ่ง แต่ธนาคารบันทึกอีกจำนวนหนึ่ง อาจสูงไปหรือต่ำไป	ธนาคารตัดจ่ายเช็คสูงหรือต่ำไปจากที่กิจการสั่งจ่าย	บวก/หัก ด้านธนาคาร (+ / - ธ)
5.	กิจการจ่ายเช็คจำนวนหนึ่ง แต่พนักงานลงบัญชีของกิจการบันทึกบัญชีสูงหรือต่ำไป	พนักงานลงบัญชีของกิจการบันทึกบัญชีผิดพลาด	บวก/หัก ด้านกิจการ (+ / - ก)
6.	ธนาคารนำเช็คของกิจการอื่นมาหักจากบัญชีของกิจการ	ธนาคารนำเช็คของกิจการอื่นมาหักผิดบัญชี	บวก ด้านธนาคาร (+ ธ)
7.	ดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมที่ธนาคารคิดจากกิจการ	ธนาคารได้หักดอกเบี้ย หรือค่าธรรมเนียมจากบัญชีของกิจการ	หัก ด้านกิจการ (- ก)
8.	เช็คนำฝากธนาคารแล้ว แต่ธนาคารเรียกเก็บเงินไม่ได้	ธนาคารส่งคืนเช็คที่เรียกเก็บเงินไม่ได้	หัก ด้านกิจการ (- ก)
9.	ธนาคารจ่ายเงินตามตัวเงินของกิจการพร้อมดอกเบี้ย	ธนาคารจ่ายเงินตามคำสั่งในตัวเงินของกิจการพร้อมดอกเบี้ย	หัก ด้านกิจการ (- ก)
10.	ธนาคารจ่ายค่าใช้จ่ายแทนกิจการ	ธนาคารจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าโทรศัพท์ตามข้อตกลงหักผ่านบัญชีธนาคาร	หัก ด้านกิจการ (- ก)
11.	ธนาคารเรียกเก็บเงินตามตัวเงินซึ่งกิจการเป็นผู้รับเงินพร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไข	ธนาคารนำเงินเข้าบัญชีของกิจการพร้อมดอกเบี้ยตามเงื่อนไขของตัวเงินซึ่งกิจการเป็นผู้รับเงิน	บวก ด้านกิจการ (+ ก)

1.2) วิธีทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร

กิจการจึงจำเป็นต้องมีการกระทบยอดเงินฝากธนาคาร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและค้นหา ยอดเงินที่ทำให้เกิดความแตกต่าง ซึ่งเราเรียกว่า **การทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร** ซึ่งเป็นวิธีการหา ยอดเงินคงเหลือที่ถูกต้องของกิจการ วิธีที่นิยมทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคารมีดังนี้

1. การทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร ตามวิธีหายอดเงินฝากที่ถูกต้อง
2. การทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร ตามวิธีกระทบจากยอดเงินคงเหลือ
3. การทำงบกระทบยอดเงิน เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร

1.2.1 งบกระทบยอดเงินฝากธนาคารตามวิธีหายอดเงินฝากที่ถูกต้อง

การทำงบกระทบยอดเงินฝากธนาคารตามวิธีหายอดเงินฝากที่ถูกต้อง คือ การหายอดเงินฝาก คงเหลือตามใบแจ้งยอดธนาคารให้เท่ากับยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ

1. ตั้งยอดเงินฝากธนาคารตามสมุดบัญชีของกิจการไว้ด้านหนึ่ง อีกด้านหนึ่งตั้งยอดเงินฝาก ธนาคารคงเหลือตามใบแจ้งยอดธนาคาร
2. บวกหรือหัก สาเหตุที่ทำให้ยอดเงินฝากคงเหลือทั้งสองฝ่ายไม่เท่ากัน รายการที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ยังไม่บันทึกบัญชี หรือบันทึกผิดให้บันทึกให้ถูกต้อง เช่น เงินฝากระหว่างทางฝ่ายธนาคารยังไม่บันทึก เพิ่มบัญชี ธนาคารจึงต้องบันทึกเพิ่มบัญชีธนาคารให้ถูกต้อง เป็นต้น
3. ผลลัพธ์ที่ได้ยอดเงินฝากธนาคารคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ จะเท่ากับยอดเงินฝากธนาคาร คงเหลือตามใบแจ้งยอดธนาคาร

ชื่อกิจการ.....

งบกระทบยอดเงินฝากธนาคาร

สำหรับวันที่.....

ยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร				ยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ			
			xx				xx
บวก	เงินฝากระหว่างทาง	xx		บวก	ลูกหนี้ ตัวเงินรับ	xx	
	เช็คหักผิดบัญชี				ดอกเบี้ยรับ	xx	
	ธนาคารหักบัญชีสูงกว่า				กิจการบันทึกบัญชีสูงกว่า		
	เช็คที่สั่งจ่าย	xx			ที่สั่งจ่ายตามเช็ค	xx	
	ธนาคารบันทึกเงินฝากต่ำกว่า				กิจการบันทึกเงินฝากต่ำกว่า		
	ที่นำฝากจริง	xx	xx		นำฝากจริง	xx	xx
			xxx				xxx

ยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร				ยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ			
			xx				xx
หัก	เช็คค้างจ่าย	xx		หัก	เช็คคืน	xx	
	ธนาคารหักบัญชีต่ำกว่า				ค่าธรรมเนียมธนาคาร	xx	
	ที่ส่งจ่ายตามเช็ค	xx			ค่าใช้จ่ายที่จ่ายผ่านธนาคาร	xx	
	ธนาคารบันทึกเงินฝาก				กิจการบันทึกบัญชีต่ำกว่า		
	สูงกว่าที่นำฝากจริง	xx	xx		ที่ส่งจ่ายตามเช็ค	xx	
					กิจการบันทึกเงินฝากสูงกว่า		
					ที่ฝากจริง	xx	xx
ยอดเงินฝากที่ต้อง		xxx		ยอดเงินฝากที่ต้อง		xxx	

ตัวอย่างที่ 1.1 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 25xx บริษัท ธนสารสาสน์ จำกัด ได้รับใบแจ้งยอดธนาคารที่ธนาคารส่งมาให้มีจำนวน 72,075 บาท แต่ยอดเงินฝากธนาคารในสมุดบัญชีของกิจการมียอดคงเหลือ 58,380 บาท บริษัทฯ จึงได้ทำการตรวจสอบและพบข้อแตกต่าง ดังต่อไปนี้

1. บริษัทฯ ส่งจ่ายเช็คชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 25xx แต่เจ้าหนี้ยังไม่ได้นำไปขึ้นเงินจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

เช็คเลขที่ 4422738 จำนวนเงิน 9,450 บาท

เช็คเลขที่ 4422745 จำนวนเงิน 6,420 บาท

2. บริษัทฯ นำเงินฝากธนาคาร เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 25xx จำนวนเงิน 11,250 บาท แต่ธนาคารยังไม่ได้บันทึกบัญชีให้

3. ธนาคารคิดดอกเบี้ยจากการเบิกเงินเกินบัญชี 675 บาท โดยหักจากบัญชี

4. บริษัทฯ จ่ายเช็คซื้ออุปกรณ์สำนักงาน ตามเช็คเลขที่ 4422747 จำนวน 14,700 บาท แต่พนักงานบันทึกบัญชีเป็น 13,350 บาท

5. ธนาคารเรียกเก็บเงินตามตั๋วเงินให้กิจการ ในวันที่ 25 ตุลาคม 25xx และบันทึกฝากในบัญชีเงินฝากให้บริษัทฯ 15,600 บาท (มูลค่าในตัว 15,000 บาท ดอกเบี้ยตามตัว 750 บาท และหักค่าธรรมเนียมธนาคารในการเรียกเก็บเงิน 150 บาท)

6. ธนาคารนำเช็คของกิจการอื่นมาหักบัญชีของบริษัทฯ จำนวน 7,200 บาท

7. บริษัทฯ ส่งจ่ายเช็คเลขที่ 4422749 ชำระหนี้จำนวน 7,950 บาท และธนาคารตัดจากบัญชีเพียง 5,250 บาท

ให้ทำ 1. งบทระกบยอดเงินฝากธนาคารตามวิธีที่ถูกต้อง ณ วันที่ 31 ตุลาคม 25xx

2. รายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

วิธีหายอดเงินฝากธนาคารตามวิธีหายอดเงินฝากที่ถูกต้อง

บริษัท ธนสารสาสน์ จำกัด
งบทระทบยอดเงินฝากธนาคาร (ที่ถูกต้อง)
สำหรับวันที่ 31 ตุลาคม 25xx

ยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร				ยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ			
72,075				58,380			
บวก	เงินฝากระหว่างทาง	11,250		บวก	ตัวเงินรับ	15,000	
	เช็คหักผิดบัญชี	<u>7,200</u>	<u>18,450</u>		ดอกเบี้ยรับ	<u>750</u>	<u>15,750</u>
90,525				74,130			
หัก	เช็คค้างจ่าย			หัก	ค่าธรรมเนียม	150	
	เลขที่ 4422738 จำนวน	9,450			ดอกเบี้ยจ่าย	675	
	เลขที่ 4422745 จำนวน	6,420			ยอดเงินที่กิจการบันทึก		
	ธนาคารลงบัญชีต่ำไป	<u>2,700</u>	<u>18,570</u>		ต่ำกว่าที่ส่งจ่ายตามเช็ค	<u>1,350</u>	<u>2,175</u>
ยอดเงินฝากที่ถูกต้อง			<u>71,955</u>	ยอดเงินฝากที่ถูกต้อง			<u>71,955</u>

หลังจากที่ทางงบทระทบยอดเงินฝากธนาคารแล้ว กิจการจะต้องปรับปรุงรายการที่กิจการลืมบันทึกบัญชี หรือบันทึกบัญชีผิดพลาดในสมุดรายวันทั่วไปของกิจการด้วย

วิธีการบันทึกรายการปรับปรุงในสมุดรายวันทั่วไป

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 25xx		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ต.ค.	31	เงินฝากธนาคาร	102	15,600	-		
		ค่าธรรมเนียมธนาคาร	504	150	-		
		ตัวเงินรับ	103			15,000	-
		ดอกเบี้ยรับ	403			750	-
		ปรับปรุงตัวเงินที่ธนาคารเก็บเงินให้					
		ดอกเบี้ยจ่าย	505	675	-		
		อุปกรณ์สำนักงาน	108	1,350	-		
		เงินฝากธนาคาร	102			2,025	-
		ปรับปรุงดอกเบี้ยจ่ายที่ธนาคารคิดกับกิจการ					
		และบันทึกจ่ายเช็คต่ำไป					

ทำการพิสูจน์จากยอดเงินฝากคงเหลือฝ่ายหนึ่งไปยังอีกฝ่ายหนึ่ง แยกออกเป็น

1. พิสูจน์ยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการไปหายอดเงินตามใบแจ้งยอดเงินฝาก

ธนาคาร

1.1 ให้ตั้งยอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ

1.2 บวกหรือหักรายการที่เป็นสาเหตุที่ทำให้ยอดเงินฝากคงเหลือทั้งสองฝ่ายไม่เท่ากัน เพื่อให้จะทำให้สองฝ่ายมียอดเงินฝากคงเหลือเท่ากัน โดยยึดหลักการบัญชีตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร ดังนี้

1) ถ้าข้อแตกต่างข้อใด มีผลทำให้ยอดกิจการ สูง ยอดของธนาคาร ต่ำ ให้นำมาหักทางด้านกิจการ

2) ถ้าข้อแตกต่างใด มีผลทำให้ยอดกิจการ ต่ำ ยอดของธนาคาร สูงให้นำมาบวกทางด้าน
กิจการ

1.3 ผลที่ได้คือยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดธนาคาร

รูปแบบ งบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานไปหาขอเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

ชื่อกิจการ.....

งบประมาณยอดเงินฝากธนาคาร

สำหรับวันที่.....

หน่วย : บาท

ยอดเงินฝากธนาคารคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ

XX

บวก ลูกหนี้ ตัวเงินรับ

XX

ดอกเบญจรับ

XX

กิจการบันเทิงที่ซับซ้อนกว่าที่ส่งจ่ายตามเช็ค

XX

กิจการบันทึกเงินฝากต่ำกว่าที่นำฝากจริง

XX

ใช้คําง่าย

XX

ธนาคารหักบัญชีต่ำกว่าที่ส่งจ่ายตามเช็ค

XX

ธนาคารบันทึกเงินฝากสูงกว่าที่นำฝากจริง

XX

XX

หัก เงินฝากระหว่างทาง

XX

เช็คหักผิดบัญชี

XX

ธนาคารหักบัญชีสูงกว่าเช็คที่ส่งจ่าย

XX

ธนาคารบันทึกเงินฝากต่ำกว่าที่ฝากจริง

XX

ใช้คืน

XX

ค่าธรรมเนียมธนาคาร

XX

ค่าใช้จ่ายที่จ่ายผ่านธนาคาร	xx	
กิจการบันทึกบัญชีต่ำกว่าที่สั่งจ่ายตามเช็ค	xx	
กิจการบันทึกเงินฝากสูงกว่าที่ฝากจริง	<u>xx</u>	<u>xx</u>

ยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

xx

ตัวอย่างที่ 1.2

จากตัวอย่างที่ 1.1 บริษัท ธนสารสาสน์ จำกัด จะพิจารณาได้ดังนี้

รายการที่ 1	กิจการ	ต่ำ	ธนาคาร	สูง	บวก	กิจการ
รายการที่ 2	กิจการ	สูง	ธนาคาร	ต่ำ	หัก	กิจการ
รายการที่ 3	กิจการ	สูง	ธนาคาร	ต่ำ	หัก	กิจการ
รายการที่ 4	กิจการ	สูง	ธนาคาร	ต่ำ	หัก	กิจการ
รายการที่ 5	กิจการ	ต่ำ	ธนาคาร	สูง	บวก	กิจการ
	กิจการ	สูง	ธนาคาร	ต่ำ	หัก	กิจการ
รายการที่ 6	กิจการ	สูง	ธนาคาร	ต่ำ	หัก	กิจการ
รายการที่ 7	กิจการ	ต่ำ	ธนาคาร	สูง	บวก	กิจการ

วิธีหายอดเงินฝากคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ ไปหายอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร

บริษัท ธนสารสาสน์ จำกัด งบทระทบยอดเงินฝากธนาคาร สำหรับวันที่ 31 สิงหาคม 25xx

หน่วย : บาท

ยอดเงินฝากธนาคารคงเหลือตามสมุดบัญชีของกิจการ			58,380
บวก	ตัวเงินรับ	15,000	
	ดอกเบี้ยรับ	750	
	ธนาคารตัดจ่ายเช็ค เลขที่ 4422749 ต่ำไป	2,700	
	เช็คค้างจ่าย		
	เลขที่ 4422738 จำนวน	9,450	
	เลขที่ 4422745 จำนวน	<u>6,420</u>	<u>15,870</u>
			<u>34,320</u>
หัก	ค่าธรรมเนียม	150	92,700
	ดอกเบี้ยจ่าย	675	
	ยอดเงินที่กิจการบันทึกต่ำกว่าที่สั่งจ่ายเช็ค (4422747)	1,350	
	เงินฝากระหว่างทาง	11,250	
	เช็คหักผิดบัญชี	<u>7,200</u>	<u>20,625</u>
ยอดเงินฝากคงเหลือตามใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร			<u>72,075</u>